

Sara Szyber –Inredningsarkitekt utbildad på Konstfack. Gör bland annat produkter för Design House Stockholm och Formtanke. Arbetar också regelbundet med utställningar i samarbete med bland andra Futurniture och Riksutställningar.

Sandra Nolgren – Konstvetare och redaktör för Rum.

Sara Szyber

Tillvaron som frilansande formgivare är stundtals tuff men Sara Szyber väljer frihet framför trygghet och efter tolv år i branschen är hon i dag etablerad. Sandra Nolgren träffade henne i lokalen på Nytorrgsgatan. *Foto: Roberto Chaves*

Sara Szyber delar lokal med Nina Jobs nära Mosebacke på Södermalm i Stockholm. Klädhängaren »El Rey« står i fönstret och vasen »Metal Queen« på bordet, med ett knippe vöriga ranunklar. Annars finns det förvånansvärt lite design i lokalen för att vara ett designkontor.

Sara Szyber har formgivningen i ådrorna. Uppväxten på Djurgården i en villa ritad av Ragnar Östberg och möblerad med Carl Malmsten, där Mah-Jong-reklamfotograferingar ägde rum i trädgården tillsammans med Carl-Johan och Marie Louise De Geer, har satt sina spår. I dag är Sara Szyber en mångsidig formgivare som sysslar med allt från reklam till produktdesign. Under de tolv år hon varit verksam har hon aldrig varit anställd. Friheten som enmansföretagare har varit väldigt viktig. Sin design beskriver hon som »funktionell, tydlig form som är lätt att förstå«.

Sandra Nolgren: Att jobba ensam som du gör, blir man inte beroende av ett brett nätverk? Hur ser ditt ut?

Sara Szyber: Det ena har gett det andra, nätverket utvecklas ju hela tiden. Det är en kombination av

att underhålla goda kundrelationer och hela tiden ta initiativ till nya kontakter, självklart förekommer det spek – att jag skissar på projekt som kanske inte blir av. Jag har flera kunder som till exempel Futurniture som jag gärna arbetar med regelbundet, i olika typer av projekt. I somras öppnade Gotlands naturum som var ett långt samarbete mellan oss och Grötlingbo Möbelfabrik på uppdrag av Länsstyrelsen Gotland.

SN: Flera av dina projekt är väldigt grafiska.

SS: Jag kan själv tycka att det är en stor skillnad mellan mina produkter och mina inredningar. Jag arbetar alltid med mycket vitt och klara färger. Men när det gäller mina produkter och möbler så är de ofta medvetet avskalade på uttryck för att ge plats för användaren. Som till exempel vasen »Metal Queen«, där formen är en behållare för blommornas arrangemang. Mina inredningar och utställningar kan däremot vara mer gläfsiga och färgstarka med många olika material. Till produkterna får man själv lägga till innehållet, i rumsliga projekt däremot ska innehållet produceras av mig eller tillsammans med de jag samarbetar med.

SN: Du och Nina Jobs arbetade tillsammans med

Sara Szyber sitter på sin blomstertrappa i lokalen på Södermalm i Stockholm.

Från vänster: Blomstertrappa för Design House Stockholm. Knock-down-konstruktion i metall med träribbor.

Ljusstake som är en del av Sara Szybers »White metal collection«. En kollektion produkter som alla baseras på 22 millimeter tjocka rör. Klädhängaren »El Rey« ingår i samma serie.

Nedan: »Metal Queen« för Formtanke. Ett galler i vasens öppning hjälper till att fördela blommorna jämt i vasen.

utställningen »Break« som visades på Scandinavian Furniture Fair 2003. Varför gjorde ni den?

SS: Det var ett beställningsjobb från mässan som ville fylla ut döda fickor som var svåra att hyra ut. Vi gjorde ett stort researcharbete och pratade med företag och enskilda formgivare. Det blev en blandning av produktdesign och oetablerad form. Vi skojade med begreppet Break, som både kan betyda paus men också genombrott. Sen visade det sig att SMI (Sveriges Möbelindustriförbund, idag TMF) snabbt behövde en utställning till Milano samma år. Så då tog de in vår utställning dit också.

SN: Du jobbar också en del med Riksutställningar. Hur kommer det sig?

SS: Jag fick kontakt med en projektledare som ringde till mitt kontor. Vi träffades och startade samarbetet med »Matomat«, en utställning för mellanstadiet som turnerar runt i skolmatsalar och belyser ämnet mat ur alla tänkbara aspekter; religion, anorexia, näringslära. Det var en utmaning att göra form för barn, som är fria och flexibla i sitt tänkande. Utställningen ser ut som två stora robotar, fast skåp. Sedan kontaktade de mig igen för ett barn-projekt med Svenska Institutet, en lek-utställning som nu har gått på turné i Moskva, Sarajevo och Berlin.

SN: Vad har du för projekt på gång nu?

SS: Jag har flera projekt på gång, både nya produkter och utställningsprojekt.

Just nu arbetar jag med en ny stol för Design House Stockholm, som är stapelbar och relativt billig. Det är ganska små saker som avgör om en stol blir komfortabel, några millimeters radie på ryggbrikan men jag tror vi har lyckats med det. Sedan har jag gjort klädförvaring för ett stort japanskt företag

som heter Askul. Dem kom jag i kontakt med i somras och hade mitt första möte med i september och nu är det redan på banan.

SN: Hur kom du i kontakt med dem?

SS: Jag träffade en av deras representanter på Svensk Form. Jag gav dem mitt kort och antagligen hade de tittat på min hemsida. Det har varit ett underbart projekt. Egentligen är möbler för långsamt för mig, men Askul har ett enormt driv. All vår kommunikation har skett via e-post. De har fotograferat prototyper och skickat till mig. De ger ut två gigantiska kataloger per år och det arbetet är otroligt fokuserat. Det är många svenska formgivare och byråer som samarbetar med dem och de säljer även produkter från svenska företag som till exempel Skandiform. Från början tyckte de att min design var för personlig. De vill ha väldigt avskalade saker, så resultatet blev väldigt basic.

SN: Hur får du betalt? Blir det några royalties?

SS: Ja och nej. Det är inte kutym att stora företag

som Ikea eller Askul betalar ut royalty. Mindre företag som inte producerar gigantiska volymer har lättare att arbeta med royalties. Det kan vara rätt så olika från företag till företag. Men svenska formgivare är dåliga på att ta betalt. Kanske kan den nya organisationen Sveriges Designers ändra på det.

SN: Är det något du saknar, en stark designorganisation?

SS: Det jag saknar är agenter som kan hjälpa svenska formgivare att komma ut i världen. Som enmansföretagare behöver man ha så många olika egenskaper och sköta allt från presskontakter till ekonomi. Jag skulle till exempel behöva bli bättre på att kommunicera med arkitekter och få dem intresserade av de produkter jag själv producerar. En del i konsten att kommunicera med producenter handlar om att kunna övertyga och komma vid rätt tillfälle. Man måste ju också ägna tid åt göra konkreta projekt för att klara tillvaron som frilans.

SN: Är det här säljet jobbigt?

Satsbord »Break« i lackerad metall och bordsskiva i randigt laminat.

Lampa »Break« i lackerad metall. Blommönstret är ritat av Nina Jobs.

»Det jag saknar är agenter som kan hjälpa svenska formgivare att komma ut i världen.«

Från vänster: »Matomat« för Riksställningar. Utställningskoncept med frågeställningar runt mat för barn i mellanstadiet.

»Lek!«. Utställningskoncept för Utställning om den svenska

synen på barns rättigheter genom Astrid Lindgrens ögon och FN:s barnrättskonvention. För Riksställningar och Svenska Institutet.

Klädhängare »El Rey« i pulverlackerad metall.

Foto: Olof Wallgren

SS: Säljet är helt ok, det är ju en del av att bygga nätverket. Men det kan finnas en osäkerhet i att inte veta vad producenten är i för fas och vad de är ute efter. Att hitta en producent som man kan jobba med på lång sikt är värdefullt.

SN: Design House Stockholm är en av dina viktigaste uppdragsgivare. Hur startade det samarbetet?

SS: Jag hade en producent på slagbordet »Wing« som inte fungerade så jag kontaktade Design House Stockholm, som tände direkt. Anders Färdig är bra att jobba med, nu har vi arbetat tillsammans i tio år. Produktutveckling kan vara rätt så knivigt, men väldigt spännande.

SN: Du har arbetat en del med plåt. Vad är det med plåt som du gillar?

SS: Jag kan jobba så direkt med lackerad plåt, i samarbete med en verkstad och lackering. Plåten har en modernistisk estetik som jag tycker väldigt mycket om. Det ger ett slags konkret, avskalat formspråk som fungerar bra att testa idéer på. I min farmors trädgård fanns det trädgårdsmöbler i plåt med hål för regnvattnet som alltid stod ute. Jag tror det var därifrån som mina första plåtmöbler hade sitt ursprung.

SN: Vad tycker du om samtiden?

SS: Jag tycker att det finns många unga duktiga formgivare, och det är kul att trenden har gått mot

att många jobbar i olika typer av grupper. Jag gillar att det drivs mot konstantverkshället för där finns en humor som har saknats. Jag skulle önska att det fanns flera modiga möbelproducenter i Sverige. Tänk om det fanns ett svenskt Edra eller Vitra! Jag tror att vi måste försöka utveckla möbler som kan konkurrera på en internationell marknad om de svenska möbelproducenterna ska överleva. Det är en tråkig situation nu, när industrier läggs ner i Sverige. Jag hoppas att den starka priskonkurrensen inte kommer att leda till en utarmning av kvaliteten.

SN: Varför jobbar du med så många olika saker; inredningar, utställningar, produktdesign, reklamuppdrag.

SS: Min drivkraft har varit att utveckla olika kompetenser parallellt med varandra, och göra bredden till en styrka. Jag kan använda erfarenheter från utställningsjobb till produkter och byta fokus från stora rum till mindre, rumsliga artefakter. Det är inspirerande att arbeta med ett personligt formspråk och ett mera distanserat helhetsuttryck i till exempel en utställning eller inredning. Egentligen är det inte så ovanligt, många kontor har ju samma bredd i dag med både inredning, reklam och formgivning. Jag arbetar på samma sätt, fast i olika nätverk.

